

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Голікова Ілона Олександрівна

Науковий керівник к.е.н. доц. Соболєва О.П.

Харківський навчально-науковий інститут

ДВНЗ «Університет банківської справи»

Географічне переміщення населення (міграція) завжди спричинялися технологічними змінами, демографічним ростом, політичними конфліктами і, врешті решт, війнами. На сучасному етапі розвитку міжнародної економіки трудова міграція посідає вагоме місце, одним із факторів, що її спричинює є зростання чисельності транснаціональних корпорацій, що потребують відносно дешевої робочої сили.

Актуальність даної теми обумовлена в сучасними масштабами та швидкістю розгортання процесів міграції як на державному, так і на міждержавному рівні. У той же час невирішеним є питання щодо міграційної політики України, гостро стоїть проблема державного регулювання процесів трудової міграції з урахуванням особливостей, передумов, факторів та форм міграції, системи захисту мігрантів.

Проблемі міжнародної міграції робочої сили присвячено роботи відомих зарубіжних вчених починаючи з Ш.П. Монтеск'є, А. Тойнбі, Дж. С. Беккера, Х.Р. Кларка, А. Лаффера, О. Старка, Дж. Тейлора. Серед вітчизняних науковців на цю проблему звернули увагу: Д.Богиня, В. Будкін, О. Хомра, У. Садова, С. Сіденко, А. Філіпенко.

Для глибшого розуміння суті міжнародної міграції раціональним буде визначити та проаналізувати головні фактори міграції, а саме: вік, сімейний

стан, освіту, рівень безробіття, можливість реалізувати свої здібності та навички, членство у профспілках, імміграційні квоти.^[1] Учені, що займаються вивченням процесів міжнародної міграції дійшли висновку про те, що головний параметр, який визначає схильність до міграції – бажання отримати більшу заробітну плату. Простежується залежність між віком людей, сімейним станом та їх схильністю до міграції. Третій фактор міжнародної міграції- це рівень освіти: чим він вищий, тим більша вірогідність міграції. Наступний фактор- рівень безробіття в країні. Міграційні рухи- найбільш чутливий індикатор масової поведінки населення. Вони є своєрідною реакцією на зміни у соціально-економічній та політичній сферах суспільства, а їх масштаби та напрямки визначають нестабільність економічного розвитку суспільства.

Зростання відкритості українського соціуму, забезпечення вільного пересування громадян та зняття обмеження перетину державного кордону спричинило масштабну участь України в міжнародному обміні робочою силою. Різноманітні економічні труднощі, безробіття та неповна зайнятість, низька заробітна плата та затримки з її виплатою примусили людей шукати іншого заробітку закордоном.^[2] Крім того, значні обсяги має сезонна міграція. Зокрема економічна сезонна міграція: за програмою Work and Travel мігранти їдуть у США, Францію, Німеччину, Мексику та Аргентину; на сезонні роботи– Польща, Дубаї, ОАЕ, Грецію, Туреччину.^[3] Неабияке значення має соціально-культурна сезонна міграція, здебільшого поїздки на навчання, адже це є причиною формування майбутньої трудової міграції.

Відповідно до офіційної статистики Національного Банку України за даними 2015 року заробітчани переказали в Україну 2,41 млрд доларів, що на 883 млн дол. або на 26,8% менше, ніж роком раніше. Причому, найвідчутніше скоротились перекази з Росії - на 18 відсотків. З Німеччини, Італії та США - на два відсотки.^[4] Причиною скорочення переказів з Росії є саме політично обумовлені обставини, де міграція склалася історично. Ще одна сучасна особливість полягає в тому, що у 2014-2015 роках у зв'язку з

війною, що ведеться на Сході проти України, значна кількість людей змушена була мігрувати саме з неекономічних причин, більша кількість їх зі статусом біженців. При цьому і внаслідок цього, збільшується ймовірність поширення нелегальних форм трудової міграції (Росія, Греція, Іспанія, Італія, Португалія, в країни Центральної та Східної Європи) за рахунок різного за обсягом сектору тіньової економіки. ^[3]

Міжнародна міграція трудових ресурсів є невід'ємною частиною розвитку світових економічних відносин, глобалізація значно прискорила цей процес. Україна також є учасницею процесу обміну трудовими ресурсами, та цей процес потрібно контролювати, адже безконтрольність призведе до втрати частки людського капіталу. Трудова міграція все ще є індикатором соціально-економічного стану економіки України, її масштабність наглядно вказує на існуючі проблеми нерозвиненості та деформованості внутрішнього ринку праці, масового галузевого та регіонального безробіття.

Вирішення існуючої проблеми вимагає: збільшення реальної заробітної праці, створення мотивації для трудової діяльності, удосконалення законодавства та реформування органів виконавчої влади у сфері міграції, посилення соціальної відповідальності роботодавців, стабілізація ситуація в державному секторі праці.

Використана література:

1. McConell, Campbell R. Contemporary labor economics / McConell, Campbell R., Stanley L.Brue. – McGraw-Hill, Inc. – 3 rded. – 1992. – 98 p.;
2. Стельмашук Л.С. Особливості прояву сучасних видів міграції населення // Молодий вчений . 2015. №4-2 (19). URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/osoblivosti-proyavu-suchasnih-vidiv-migratsiyi-naselennya>
3. Горбачова І. В. Міжнародна міграція робочої сили: український аспект // Вісник Сумського національного аграрного університету, серія «Економіка і менеджмент». 2014. № 5(60). С. 113-115;

4. <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index> - Сайт Національного Банку України.